

Marianne
Cronin

Els
cent anys
de la
Lenni i
la Margot

Columna

MARIANNE CRONIN
ELS CENT ANYS
DE LA LENNI
I LA MARGOT

Traducció de Laia Font i Mateu

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

TÍTOL ORIGINAL: *THE ONE HUNDRED YEARS OF LENNI AND MARGOT*

PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2021

© MARIANNE CRONIN, 2020

© DE LA TRADUCCIÓ: LAIA FONT, 2021

© EDITORIAL PLANETA, S.A.

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2739-5

DIPÒSIT LEGAL: B. 21.224-2020

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

www.columnaedicions.cat

*Això és una obra de ficció, i excepte pels fets històrics,
qualsevol semblança amb persones reals,
vives o mortes, és pura coincidència.*

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

PRIMERA PART

La Lenni

Quan algú diu «terminal», jo penso en l'aeroport. M'imagino un vestíbul de facturació espaiós, amb el sostre alt i les parets de vidre, el personal amb uniformes idèntics que espera que els doni el meu nom i la informació del vol, que espera per preguntar-me si m'he fet jo la maleta, si viatjo sola.

Veig els rostres absents dels passatgers que miren pantalles, famílies que s'abracen i es prometen que no serà l'última vegada. I m'imagino a mi mateixa entre ells, arrossegant la maleta amb tan poc esforç per aquell terra tan polit que ben bé podria flotar mentre busco a la pantalla la meva destinació.

Haig d'arrencar-me d'allà i recordar que aquesta no és la mena de terminal que em toca a mi.

Ara han començat a dir-ne «limitant per a la vida». «Els infants i joves amb una malaltia limitant per a la vida...».

La infermera ho diu amb delicadesa quan m'explica que l'hospital ha començat a oferir un servei d'orientació per a pacients joves amb malalties «terminals». Vacil·la i es posa com un pebrot:

—Perdona, volia dir limitants per a la vida.

Que si m'agradaria apuntar-m'hi. La terapeuta podria venir fins al meu llit, o podria anar jo a la sala especial d'orientació per a adolescents. Ara hi tenen tele. Sembla que les opcions són infinites, però a mi el terme no em ve de nou. M'hi he passat molts dies, a l'aeroport. Anys.

I encara no he fet el viatge.

Em quedo immòbil, miro el rellotge capgirat, amb la corretja de goma, que duu lligat a la butxaca del pit. Es balanceja quan ella respira.

—Vols que t'hi apunti? La terapeuta, la Dawn, és molt maca.

—Gràcies, però no. Jo ja faig la meva pròpia teràpia. Arrufa les celles i inclina el cap.

—Ah sí?

La Lenni i el capellà

Vaig anar a conèixer Déu perquè és una de les poques coses que puc fer aquí. Diuen que quan et mors és que Déu et crida, per això vaig pensar que enllestiria les presentacions amb temps, una cosa menys. A més, havia sentit a dir que el personal està obligat per llei a deixar-te anar a la capella de l'hospital, si tens creences religioses, i no pensava deixar passar l'oportunitat de veure una sala on encara no havia estat i conèixer el Totpoderós tot d'una tirada.

Una infermera que no havia vist mai, amb els cabells vermell cirera, se'm va agafar de bracet i em va acompanyar pels passadissos dels morts i els moribunds. Jo devorava tot allò nou que veia, tot allò nou que ensumava, tots els pijames desconjuntats que em passaven pel costat.

Suposo que podríem dir que la meva relació amb Déu és complicada. Tal com jo ho entenc, ell és com un pou dels desitjos místic. Li he demanat coses algunes vegades, i alguns cops me les ha concedit. D'altres s'ha quedat en silenci. Últimament he començat a pensar, però, que potser sempre que em pensava que Déu callava, en realitat

m'estava dipositant discretament més despropòsits al cos, una mena de «fote't» secret per haver-me atrevit a desafiar-lo, fins que molts anys més tard ho descobrí. Un tresor enterrat perquè el trobés.

Quan vam arribar a les portes de la capella, no em van impressionar gens. M'esperava una arcada gòtica, elegant, però resulta que em vaig trobar davant d'unes portes grises i pesants amb finestres quadrades de vidre esmerilat. Vaig pensar que per a què les volia esmerilades, Déu, les finestres. Què trama, aquí dins?

Fent tentines vam entrar, la infermera nova i jo, en el silenci de darrere les portes.

—Ah, hola! —va fer ell.

Devia tenir uns seixanta anys, duia camisa i pantalons negres i un alçacoll blanc. I feia cara de no poder ser més feliç del que era en aquell moment.

El vaig saludar:

—Senyoria.

—Ella és la Lenni... Peters? —La infermera nova es va girar cap a mi perquè ho aclarís.

—Pettersson.

Em va deixar anar el braç i va afegir amb delicadesa:

—És de la Sala May.

Era la manera més suau que tenia de dir-ho. Suposo que va trobar que l'havia d'avisar, perquè a ell se'l veia tan emocionat com un nen el matí de Nadal a qui li han regalat un tren embolicat amb un gran llaç, però en realitat el regal que ella li portava estava espatllat. Se'n podia encapritxar, si volia, però les rodes ja li saltaven, i tot plegat no feia pinta que arribés al Nadal següent.

Vaig agafar el gota a gota, penjat del pal amb rodes, i em vaig acostar a ell.

—Tornaré d'aquí una hora —em va dir la infermera nova, i llavors va dir alguna cosa més, però jo ja no l'escoltava, perquè mirava enlaire, allà on entrava la llum i la resplendor de tots els tons de rosa i lila imaginables m'esclatava als iris.

—T'agrada el vitrall? —va preguntar ell.

Darrere l'altar, una creu de vidre marró il·luminava tota la capella. Al voltant de la creu irradiaven trossos irregulars de vidre violeta, pruna, fúcsia i rosa.

El vitrall sencer semblava encès. La llum s'escampava per la moqueta, els bancs i els nostres cossos.

El capellà va esperar pacientment al meu costat, fins que vaig estar preparada per estar per ell.

—M'alegro de coneixe't, Lenni —va dir—. Jo em dic Arthur. —Vam encaixar, i a favor seu he de dir que no es va incomodar quan amb els dits em va tocar allà on la via se'm clava a la pell—. Vols seure? —va preguntar indicant les rengleres de bancs buits—. M'alegro molt de coneixe't.

—Ja ho ha dit.

—Sí? Perdona.

Vaig arrossegar el gota a gota, i en arribar al banc em vaig cordar més fort la bata a la cintura.

—Li pot dir a Déu que em sap greu haver vingut en pijama? —vaig preguntar mentre m'asseia.

—L'hi acabes de dir tu. Ell sempre escolta —va dir el pare Arthur mentre s'asseia al meu costat.

Vaig alçar els ulls a la creu.

—Digue'm, Lenni, què ho fa que hakis vingut a la capella, avui?

—Estic pensant si em compro un BMW de segona mà.

Ell es va quedar sense saber com entomar-ho, i va agafar la Bíblia del banc del seu costat, la va fullejar sense mirar les pàgines i la va tornar a deixar.

—Veig que... aaa, que t'agrada el vitrall.

Vaig fer que sí amb el cap.

Una pausa.

—Vostè té hora per dinar?

—Disculpa?

—És que pensava si ha de tancar la capella i anar al bar amb tothom o si pot quedar-se aquí.

—Doncs, aaa...

—És que em sembla que és tenir una mica de morro plegar per dinar si de fet amb prou feines comença.

—Amb prou feines començo?

—Home, estar-se en una església buida no es pot dir que sigui una feina d'escalfar-se gaire el cap, no?

—No sempre és així de tranquil, Lenni.

El vaig mirar per comprovar que no li havia ferit els sentiments, però no ho vaig saber veure.

—Fem missa el dissabte i el diumenge, el dimecres a la tarda llegim la Bíblia per a la canalla, i tinc més visites del que t'imagines. Els hospitals fan por; sempre va bé anar a un espai on no hi ha metges ni infermeres.

Vaig tornar a estudiar el vitrall.

—Digues, Lenni, has vingut per alguna raó?

—Els hospitals fan por —vaig dir—, sempre va bé anar a un espai on no hi ha metges ni infermeres.

Crec que el vaig sentir riure.

—T'estimaries més que et deixés sola? —va preguntar, però no semblava ferit.

—No especialment.

—T'agradaria parlar de res en concret?

—No especialment.

El pare Arthur va sospirar.

—T'agradaria que t'expliqués la meva estona per dinar?

—Doncs sí.

—Dino a la una, fins a un quart i cinc de dues. Em menjo un sandvitx de pa blanc d'ou i créixens tallat en triangles petits que m'ha fet la meva majordona. Tinc un estudi darrere d'aquella porta —la va assenyalar— i tardo quinze minuts a menjar-me el sandvitx i cinc a prendre'm el te. Després torno a sortir. Però la capella sempre és oberta, també quan soc a l'estudi.

—Li paguen per això?

—No em paga ningú.

—I com es pot permetre els sandvitxos d'ou i créixens?

El pare Arthur va riure.

Ens vam estar una estona en silenci, i després va començar a parlar un altre cop. Per ser capellà, no se'l veia gaire còmode estant en silenci. Jo em pensava que la quietud donaria una oportunitat a Déu per donar-se a conèixer, però no semblava que al pare Arthur li agradés gaire, i vam parlar de la seva majordona, la senyora Hill, que sempre li envia una postal quan se'n va de vacances, i llavors, quan torna, ella mateixa les tria de la safata de la correspondència i les enganxa a la nevera. Vam parlar de com canvien les bombetes del llum de darrere el vitrall (hi ha un passadís secret que fa la volta per darrere). Vam parlar de pijames. I malgrat que semblava molt cansat, quan la infermera nova em va venir a buscar, em va dir que esperava que tornés.

Crec, però, que es va sorprendre quan a la tarda següent m'hi vaig presentar amb un pijama nou i sense el gota a gota. A la cap d'infermeria, la Jacky, no l'entusiasmava la idea que hi anés dos dies seguits, però jo li vaig aguantar la mirada i vaig dir en veu baixa:

—Per mi significaria molt.

I qui pot dir que no a una nena que s'està morint?

La Jacky va cridar una infermera perquè m'acompanyés pels passadissos i va aparèixer la infermera nova. La dels cabells vermell cirera, que desentonaven amb l'uniforme blau com una mala cosa. Feia pocs dies que treballava a la Sala May i estava nerviosa, sobretot amb els nens de l'aeroport, i desesperada perquè algú la tranquil·litzés i li digués que ho feia bé. Mentre avançàvem pel passadís cap a la capella, li vaig comentar que ho feia molt bé, això d'acompanyar. Crec que li va agradar.

La capella tornava a ser buida; només hi havia el pare Arthur, assegut en un banc, amb una vestidura llarga i blanca sobre la roba negra, i llegia. La Bíblia no, era un llibre de mida A4 amb enquadernació barata i una coberta laminada i brillant. Quan la Infermera Nova va obrir la porta i jo la vaig seguir agraïda, l'Arthur no es va girar de seguida. La Infermera Nova va deixar que la porta es tanqués, i amb el soroll del cop fort ell es va tombar, es va posar les ulleres i va somriure.

—Pastor, aaa... Reverend? —va titubejar la Infermera Nova—. La, aaa, la Lenni ha demanat si podia passar una hora aquí. Li va bé?

L'Arthur va tancar el llibre sobre la falda.

—I tant! —va fer.

—Gràcies, aaa, vicari...? —va dir la Infermera Nova.

—Pare —vaig xiuxiuejar jo. Ella va fer una ganyota i es va posar tota vermella, d'un vermell que no combinava amb els cabells, i se'n va anar sense dir res més.

El pare Arthur i jo ens vam asseure al mateix banc. Els colors del vitrall eren tan bonics com el dia abans.

—Avui tampoc no hi ha ningú —vaig dir. Va ressonar.

El pare Arthur no va dir res.

—Estava ple abans? Ja m'entén, quan la gent era més religiosa.

—Ara també ho està, de ple —va replicar.

Em vaig girar de cara a ell.

—Només hi som nosaltres.

Quedava clar que negava l'evidència.

—No passa res si no en vol parlar —vaig continuar—, deu ser molt incòmode. Vull dir, és com organitzar una festa i que no vingui ningú.

—Tu trobes?

—Sí. Vull dir, miri's, porta el seu millor vestit de festa blanc, amb uns gotims de raïm tot bufons i coses cossides, i...

—És la vestidura. No és un vestit.

—Doncs vestidura. Miri's, amb la «vestidura de festa», ha parat taula per dinar...

—Això és un altar, Lenni. I no és el dinar, és l'eucaristia. El pa de Crist.

—Què vol dir, que és tot per a ell?

El pare Arthur em va mirar un moment.

—És per a la missa del diumenge. Jo no menjo pa sagrat per dinar, i no dino a l'altar.

—És veritat, perquè es menja el sandvitx d'ou i créixens al despatx.

—Exacte! —va dir, i el rostre se li va il·luminar lleugerament perquè m'havia recordat d'una cosa sobre ell.

—És a dir, que ho té tot preparat per a la festa. Hi ha música —vaig assenyalar la trista minicadena de CD i casset del racó, amb una pila de CD tota endreçada— i hi ha un munt de lloc perquè sigui tothom. —Vaig assenyalar les rengleres de bancs buits—. Però no ve ningú.

—A la meva festa?

—Exacte! Tot el dia, cada dia, fa una festa de Jesús i no ve ningú. Ha de ser horrible.

—És... aaa... Bé, és una manera de veure-ho.

—Em sap greu si només empitjoro les coses.

—No empitjores res, però de debò, això no és una festa, Lenni. És un lloc de culte.

—Sí. No, si això ja ho sé, però el que vull dir és que entenc com se sent. Jo una vegada vaig fer una festa, quan tenia vuit anys i m'acabava de traslladar de Suècia a Glasgow. La meva mare va convidar tots els nens de la meva classe, però no va venir pràcticament ningú. És veritat que aleshores la meva mare parlava anglès així així, o sigui que és molt possible que anessin tots a un altre lloc, amb regals i globus, i que estiguessin esperant que comencés la festa. Almenys això és el que vaig pensar jo aleshores.

Em vaig aturar.

—Continua —em va instar ell.

—I mentre m'estava allà, asseguda a les cadires del menjador que la meva mare havia col·locat en rotllana, esperant que vingués algú, em vaig sentir fatal.

—Em sap greu —va fer ell.

—I això és el que li vull dir. Que sé que fa mal que no vingui ningú a la teva festa. Només volia dir-li que em sap greu. Però trobo que ho hauria d'acceptar. Un problema no es pot solucionar fins que no t'hi encares.

—Però és que sí que és ple, Lenni. És ple perquè hi ets tu. És ple de l'esperit del Senyor.

Me'l vaig mirar.

Ell es va recol·locar al banc.

—I, a més, no està bé riure's de la soledat. Això potser és un lloc de culte, però també és un lloc de pau. —Va fer una llambregada al vitrall—. A mi m'agrada poder parlar

amb els pacients a soles; vol dir que els puc dedicar tota la meva atenció, i no t'ho prenguis malament, Lenni, però crec que tu podries ser una persona a qui al Senyor li agradaria que jo dediqués tota la meva atenció.

Vaig riure.

—He pensat en vostè a l'hora de dinar —vaig dir—. Avui també tenia ou i créixens?

—Sí.

—I?

—Boníssim, com sempre.

—I la senyora...?

—Hill, la senyora Hill.

—Li ha parlat de la nostra conversa, a la senyora Hill?

—No. Tot el que dius aquí és confidencial. Per això a la gent li agrada tant venir. Poden dir el que pensen i no patir per qui se n'assabentarà.

—És una confessió, llavors?

—No, tot i que si vols confessar-te, jo t'ajudaria amb molt de gust.

—Si no és una confessió, què és, doncs?

—És el que tu vulguis que sigui. La capella és aquí per ser el que tu necessitis que sigui.

Vaig observar les rengleres de bancs buits, el piano electrònic cobert amb una funda beix, el tauler d'anuncis amb una imatge de Jesús clavada. Què podria voler que fos, aquell lloc?

—A mi m'agradaria que fos un lloc de respostes.

—Ho pot ser.

—Sí? Segur que pot contestar preguntes, la religió?

—Lenni, la Bíblia ens ensenya que Crist et pot guiar per trobar la resposta a totes les preguntes.

—Però pot contestar una pregunta real? Sincerament? Vostè em pot contestar una pregunta sense dir-me que la

vida és un misteri, o que tot és el pla de Déu, o que les respostes que busco acabaran arribant?

—Per què no em dius la pregunta que tens? Així treballarem plegats per veure com ens pot ajudar Déu a trobar-hi una resposta.

Em vaig repenjar al banc, que va grinyolar. L'eco va ressonar per la sala.

—Per què m'estic morint?